

Hogeschool PXL

RAPPORT KWALITEITSTOETS 2

professionele Bachelor in het sociaal werk

9 en 10 maart 2020

INLEIDING

Dit rapport geeft de beschouwingen, oordelen en aanbevelingen weer van de kwaliteitstoets 2 van de Bachelor in het sociaal werk (180 SP | EQF 6) van Hogeschool PXL. Deze kwaliteitstoets is erop gericht de opleiding te ondersteunen bij de kwaliteitsborging en -verbetering en kadert in het instellingsbreed kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool.

De opleiding sociaal werk, met afstudeerrichtingen personeelswerk en maatschappelijk werk, ressorteert onder het departement PXL-Social Work en werd op 9 en 10 maart 2020 bezocht door een team van onafhankelijke experts. De commissie werd als volgt samengesteld:

- Jules Pieters; audit- en onderwijsdeskundige – voorzitter
- Erwin Daenen; werkvelddeskundige – lid
- Laurent Dewilde; werkvelddeskundige – lid
- Pieter Vandenberghe; student – lid

Dieter Cortvriendt, beleidsadviseur kwaliteitszorg van VLUHR KZ, was secretaris van de commissie.

De commissie legde naast het door de instelling bepaalde kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' en het door de opleiding gekozen kwaliteitskenmerk 4 'curriculum' de focus op kwaliteitskenmerken 5 'krachtige leeromgeving' en 7 'personeel'.

Dit rapport bestaat uit drie delen: algemene beschouwingen over de opleiding, de oordelen per kwaliteitskenmerk (KK) en een lijst van aanbevelingen.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

De opleiding sociaal werk heeft zich goed voorbereid op de kwaliteitstoets 2 en stelde de commissie zeer uitvoerig en goed gestructureerd materiaal ter beschikking zodat deze zich een adequaat beeld kon vormen van de opleiding voor het bezoek. De commissie bestudeerde tevens een ruime selectie van bachelorproeven en stagerapporten. Bij de start van het bezoek gaf de opleiding een voorstelling. De commissie voerde open en constructieve gesprekken met verschillende geledingen: opleidingsmanagement, studenten (junior-collega's), lectoren, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Deze gesprekken vormden een goede aanvulling op het bestudeerde materiaal en stelden de commissie in staat om een uitspraak te doen over de geselecteerde kwaliteitskenmerken: KK 4, KK 5, KK7 en KK 8 en over de onderwijskwaliteit van de Bachelor in het sociaal werk van Hogeschool PXL.

De opleiding sociaal werk met afstudeerrichtingen personeelswerk en maatschappelijk werk, heeft als missie studenten op te leiden tot bekwame, grensverleggende maatschappelijke assistenten, die gedreven vanuit een persoonlijk engagement iedereen aan en tot zijn rechten laat komen, als mens en burger. Kernwaarden hierbij zijn: reflectief, open, integer, mensgericht, zelfsturend en beziel. De visie van de opleiding sociaal werk is: het vormen van een professionele identiteit, het verweven van theorie en praktijk, het kritisch kijken naar de samenleving, het stimuleren van maatschappelijk engagement, het trekken van de internationale kaart en het versterken van het professioneel netwerk.

De commissie stelt vast dat het competentieprofiel van de opleiding gekend en gedragen is, goed aansluit bij de hogeschoolbrede X-factor en voldoet aan de verwachtingen van het werkveld. De inrichting van de opleiding is gestoeld op vijf pijlers: professionele identiteit, cliënt/medewerkergericht werken, organisatiegericht werken, beleidsmatig werken en integratie. De commissie wil de opleiding

aansporen om de vele concepten te stroomlijnen om zo tot een sterkere profilering van de opleiding te komen.

Het curriculum is in lijn met het competentieprofiel en de PXL-brede leerlijnen. De inhoudelijke samenhang van het curriculum is groot. Het curriculum is gestructureerd rond de opleidingsonderdelen recht, methodiek, mens en samenleving en integraal werken. Deze laatste vormt de ruggengraat van de opleiding. De curricula van de afstudeerrichtingen personeelswerk en maatschappelijk werk verschillen maar kennen toch een duidelijke gemeenschappelijke basis. Naar het einde van het traject kunnen de studenten zich specialiseren. De leerinhouden zijn overwegend actueel en uitdagend. De commissie adviseert de opleiding wel om bepaalde evoluties zoals de (groot)stedelijke context of de netwerkgerichte aanpak meer in te bedden in het curriculum. De opleiding kent een goede mix van theorie en praktijk en wordt gekenmerkt door veel authentieke opdrachten, bijvoorbeeld cases en stages. De integratie van theorie en praktijk kan meer gewicht krijgen door de relevantie van de theoretische onderdelen, zoals recht, psychologie, sociologie en economie, in functie van de praktijk te zien en te presenteren. De instellingsbrede leerlijnen zijn goed uitgewerkt, al kan er bijvoorbeeld nog meer ingezet worden op intercultureel handelen. De commissie meent dat het curriculum de studenten in staat stelt om de beoogde competenties te realiseren.

De opleiding beschikt over een krachtige leeromgeving die de studenten maximale ontwikkelingskansen biedt, mede omdat er sterk ingezet wordt op authentiek onderwijs, de inbreng van het werkveld en kwalitatieve zowel formatieve als summatieve feedback. De studeerbaarheid van het curriculum wordt goed opgevolgd en de studiebelasting is proportioneel. Opleidingsonderdelen zoals recht blijven echter een uitdaging voor de studenten, ondanks de inspanningen van de opleiding.

De opleiding zet in op persoonlijke leerwegen. Voor werkstudenten is er een apart traject voorzien, wat de commissie ten zeerste apprecieert. Toch blijkt de balans studeren, werken en gezinsleven voor deze groep niet makkelijk. De commissie adviseert om voor deze studenten meer op maat te werken en de *blended learning* initiatieven te intensifiëren. Ook in functie van de studievoortgang kan meer ingezet worden op *blended learning*, aldus de commissie.

De commissie stelde vast dat het lectorenteam gedreven en collegiaal is. De commissie waardeert de laagdrempelige aanpak en de coachende houding van de lectoren. Het afnemend aantal studenten maakt dat er qua personeelsbeleid weinig marge is en dat de werkdruk als groot ervaren wordt. De (praktijk)lectoren staan met beide voeten in het werkveld en brengen zo de realiteit van de maatschappelijk assistent in de opleiding binnen. Het team, zo merkt de commissie op, zou echter de diversiteit in de samenleving en onder de studenten beter moeten weerspiegelen. Op korte termijn moet dit ook in het personeelsbestand realiteit worden.

De commissie heeft een ruime selectie van bachelorproeven en stagerapporten bestudeerd en meent dat deze voldoen aan de vereisten die de opleiding zelf voorop zet en aan de vereisten van praktijkgericht onderzoek op niveau 6. De opleiding bewaakt dat de opdrachten die de studenten in het kader van hun afstuderen uitvoeren relevant zijn en ze doet hierbij beroep op haar netwerk.

De ingekeken bachelorproeven zijn overwegend van goede kwaliteit en sluiten aan bij de inhoud van het curriculum. De ingekeken stukken vertonen echter vele slordigheden qua taalgebruik, hoewel de opleiding hier op hamert. De stagerapporten illustreren dat de opdrachten zinvol en verdiepend zijn. Toch is het voor de commissie, op basis van deze rapporten, niet geheel duidelijk welke competenties juist geëvalueerd worden. De commissie adviseert de opleiding de studenten in de stagerapporten meer aandacht te laten besteden aan de analyse van de organisatie waar de stage wordt gelopen en aan de reflectie op de uitgevoerde opdracht.

De opleiding, zo stelt de commissie, haalt het beste uit de studenten en realiseert het competentieprofiel. De afgestudeerden hebben een ruime bagage, zijn geëngageerd, leren snel bij en nemen initiatief. Het werkveld is tevreden over de afgestudeerde maatschappelijke assistenten van PXL; ze hebben een goede (generalistische) basishouding, afdoende feeling met beleidsaspecten en tonen een kritische zin.

OORDELEN PER KWALITEITSKENMERK

KK4 Curriculum

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 4 'curriculum' behaalt.

Het curriculum is in lijn met het geformuleerde competentieprofiel en de X-factor. De hogeschoolbrede X-factor fungeert als een kompas voor de inrichting van het curriculum. Het curriculum is eerder generalistisch van aard en in lijn met de verwachtingen van het werkveld. De opleiding wordt gekenmerkt door veel authentieke opdrachten, zoals cases en stages. Het curriculum wordt gekenmerkt door een goede mix van theorie en praktijk.

De curricula van de afstudeerrichtingen verschillen maar kennen toch een duidelijke gemeenschappelijke basis. Deze uitsplitsing laat de studenten toe om zich te verdiepen. Ook wordt er, vooral dan met het domein zorg, interdisciplinair gewerkt. De commissie vraagt de opleiding om te onderzoeken of er ook met andere domeinen interdisciplinaire projecten opgezet kunnen worden.

De inhoudelijke samenhang van het curriculum is groot. Het curriculum is gestructureerd rond de opleidingsonderdelen recht, methodiek, mens en samenleving en integraal werken. De cluster integraal werken vormt de ruggengraat van de opleiding. De commissie spoort de opleiding aan om de theoretische inhouden meer te integreren in het curriculum zodat de relevantie van deze opleidingsonderdelen voor de studenten duidelijker wordt.

De leerinhouden zijn overwegend actueel en uitdagend. Het lectorenteam stuurt het curriculum indien nodig bij, dit in samenwerking met het werkveld. De commissie adviseert om bepaalde evoluties zoals de (groot)stedelijke context en de netwerkgerichte aanpak meer in het curriculum in te bedden. Ze suggereert om rond deze evoluties interdisciplinair te werken en events op te zetten.

Het curriculum sluit goed aan bij de instellingsbrede leerlijnen. De leerlijn ondernemend handelen is goed opgezet, mede doordat het werkveld veelvuldig wordt betrokken bij het onderwijs. De studenten blijken zelf initiatief te nemen. De leerlijn onderzoekend handelen biedt de studenten stap per stap de nodige instrumenten om het onderzoek dat ze moeten verrichten in het kader van de bachelorproef met succes af te ronden. De onderzoeksprojecten van de lectoren sijnepelen door in het onderwijs. Vele studenten doen een buitenlandse ervaring op. De commissie adviseert om de studenten nog meer te confronteren met intercultureel handelen en om meer expertise uit het buitenland binnen te brengen. Ook kan hierbij gelden om samen met buitenlandse partners te werken aan een gemeenschappelijke visie op *social work*.

KK5 Krachtige leeromgeving

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 5 'krachtige leeromgeving' behaalt.

De opleiding wordt gekenmerkt door een krachtige leeromgeving die de studenten maximale ontwikkelingskansen biedt; mede omdat er sterk ingezet wordt op authentiek onderwijs, de inbreng van het werkveld en kwalitatieve formatieve en summatieve feedback. De commissie stelde vast dat de studenten erg enthousiast zijn over de leeromgeving en dat hun noden en wensen snel gehoor krijgen.

De studeerbaarheid van het curriculum wordt goed opgevolgd en er zijn veel remediërmogelijkheden. De studiebelasting is proportioneel, hoewel sommige studenten het traject toch als intensief ervaren. Struikelopleidingsonderdelen worden in kaart gebracht in functie van de studievoortgang. De theorievakken blijven echter een uitdaging voor de studenten, ondanks de inspanningen van de opleiding. De commissie meent dat het opleidingsmanagement er meer op moet toezien dat de instromende studenten een gemotiveerde en positieve keuze maken voor de opleiding. Probeer de instromers beter te screenen in functie van het competentieprofiel en heroriënteer indien nodig sneller.

De commissie constateerde dat de studiewijzers goed opgesteld zijn zodat de studenten weten wat er van hen verwacht wordt. De leermiddelen zijn kwalitatief en worden tijdig ter beschikking gesteld. Toch blijkt Blackboard weinig ondersteunend voor het leerproces. Het is de commissie ook niet geheel duidelijk wat de visie van de opleiding omtrent *blended learning* is. De commissie adviseert om dit middel gericht in te zetten voor de struikelopleidingsonderdelen zodat de studenten beter voorbereid naar de campus komen.

Voor werkstudenten is er een apart traject, wat de commissie ten zeerste apprecieert. Toch blijkt de balans studeren, werken en gezinsleven voor deze groep niet makkelijk. Ook voor deze studenten kunnen de *blended learning*-initiatieven geïntensifieerd worden, aldus de commissie.

De studenten zijn tevreden over de faciliteiten. De inrichting van de lokalen kan echter nog meer afgestemd worden op de didactische en pedagogische vragen. De ondersteuning van de verschillende centrale diensten is goed, maar sommige studenten blijken toch niet altijd de weg te vinden.

KK7 Personeel

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 7 'personeel' behaalt.

De commissie stelde gedurende het bezoek vast dat het lectorenteam gedreven en collegiaal is. De lectoren zijn trots op de eigen opleiding en kennen hun vak. Het engagement van de lectoren is groot. De commissie waardeert hun laagdrempelige aanpak en coachende houding waardoor het leerproces van de studenten bevorderd wordt.

De lectoren verzorgen samen als team de opleiding. Het afnemend aantal studenten maakt dat er qua personeelsbeleid weinig marge is en dat de werkdruk als groot ervaren wordt. De lectoren werken hard en met 'goesting'. De commissie benadrukt dat de werkdruk van de lectoren goed opgevolgd moet blijven worden.

De (praktijk)lectoren staan met beide voeten in het werkveld en brengen zo de realiteit van de maatschappelijk assistent binnen op de campus. De studenten zien dit als een grote plus. De commissie suggereert dat de junior-collega's ook toegang krijgen tot het netwerk van deze praktijklectoren. Dat kan in belangrijke mate geschieden door een goed contact van de (praktijk)lectoren met het werkveld. De commissie meent dat dit een belangrijke voorwaarde is voor het succes van de opleiding tot maatschappelijk assistent. Ook zou het team de diversiteit binnen de samenleving en onder de studentenpopulatie beter kunnen weerspiegelen. Lacunes kunnen door de inbreng van alumni verholpen worden. De opleiding dient bij toekomstige wervingen meer diversiteit in het team in te brengen zodat ook het team de diversiteit in de samenleving en studentenpopulatie weerspiegelt. De opleiding dient te bekijken welke rol alumni kunnen spelen om meer diversiteit in de opleiding te brengen.

KK8 Gerealiseerd eindniveau

De commissie oordeelt dat de opleiding kwaliteitskenmerk 8 'gerealiseerd eindniveau' behaalt.

De commissie heeft een ruime selectie van bachelorproeven en stagerapporten bestudeerd en meent dat deze voldoen aan de vereisten die de opleiding zelf voorop zet en aan de vereisten van praktijkgericht onderzoek op niveau 6. De opleiding bewaakt dat de opdrachten die de studenten in het kader van hun afstuderen uitvoeren relevant zijn en doet hierbij beroep op haar netwerk.

Er is voor de studenten bij het uitvoeren van hun bachelorproef een duidelijk stappenplan ter beschikking en de leerlijn onderzoekend handelen geeft hen afdoende instrumenten om hun bachelorproef met succes te voltooien. De begeleiding is intensief en de opdrachten afgestemd op de competenties van de lectoren. De ingekeken bachelorproeven zijn overwegend van goede kwaliteit en sluiten aan bij de inhoud van het curriculum. De stukken vertonen echter vele slordigheden qua taalgebruik, hoewel de opleiding hier op hamert. De commissie adviseert om de studenten nog beter de beginselen van wetenschappelijk rapporteren bij te brengen. De motivering van de beoordeling is soms ook eerder summier, aldus de commissie.

Wat het stagewerk betreft, checkt de opleiding de kwaliteit van de stageplaatsen en ziet ze toe op de werkzaamheden die de studenten moeten verrichten. De stagerapporten illustreren dat de opdrachten zinvol en verdiepend zijn. De beoordeling gebeurt op basis van het proces én het product, en zowel de mentor als de lector quoteren. Toch is het voor de commissie, op basis van deze rapporten, niet geheel duidelijk welke competenties juist geëvalueerd worden. De commissie adviseert de opleiding de studenten in de stagerapporten meer aandacht te laten besteden aan de analyse van de organisatie waar de stage wordt gelopen en aan de reflectie op de uitgevoerde opdracht.

De opleiding, zo stelt de commissie, haalt het beste uit de studenten en realiseert het competentieprofiel. De afgestudeerden hebben een ruime bagage, zijn geëngageerd, leren snel bij en nemen initiatief. Ze vinden snel hun weg in het werkveld en vullen een ruime waaier aan functies in. Sommige studenten gaan verder studeren en zijn hier afdoende op voorbereid. Het werkveld is tevreden over de afgestudeerden; ze hebben een goede (generalistische) basishouding, afdoende feeling met beleidsaspecten en tonen kritische zin. De korte lijn met de opleiding wordt door het werkveld sterk geapprecieerd.

AANBEVELINGEN

- De opleiding dient de vele concepten te stroomlijnen om zo tot een sterkere profilering komen.
- De opleiding moet onderzoeken of er ook met andere domeinen interdisciplinaire projecten opgezet kunnen worden.
- De opleiding moet de integratie van theorie en praktijk meer gewicht geven door de relevantie van de theoretische onderdelen, zoals recht, psychologie, sociologie en economie, in hun functie van de praktijk te zien en te presenteren.
- De opleiding dient bepaalde evoluties zoals de (groot)stedelijke context en de netwerkgerichte aanpak meer in het curriculum in te bedden.
- De opleiding moet de studenten meer confronteren met intercultureel handelen, trachten meer expertise uit het buitenland binnen te brengen en gezamenlijk met buitenlandse partners aan een gemeenschappelijke visie op *social work* werken.

- De opleiding moet er meer op toezien dat de instromende studenten een gemotiveerde en positieve keuze maken voor sociaal werk.
- De opleiding dient de instromers beter te screenen en indien nodig sneller te heroriënteren.
- De opleiding dient meer in te zetten op *blended learning*, zowel in functie van de werkstudenten als in functie van de studievoortgang.
- De opleiding dient de inrichting van de lokalen meer af te stemmen op de didactische en pedagogische vragen.
- De opleiding moet er op toezien dat alle studenten de weg vinden naar de PXL-brede diensten.
- De opleiding moet de junior-collega's toegang geven tot het netwerk van de (praktijk)lectoren.
- De opleiding dient bij toekomstige wervingen meer diversiteit in het team in te brengen zodat ook het team de diversiteit in de samenleving en studentenpopulatie weerspiegelt. De opleiding dient te bekijken welke rol alumni kunnen spelen om meer diversiteit in de opleiding te brengen.
- De opleiding moet de studenten nog beter de beginselen van wetenschappelijk rapporteren bijbrengen.
- De opleiding dient de beoordelingen van de bachelorproeven beter te motiveren.
- De opleiding moet nagaan hoe ze de stagerapporten op een hoger niveau kan tillen.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIE

Jules Pieters (voorzitter)

Emeritus hoogleraar, Universiteit Twente

Erwin Daenen (werkvelddeskundige)

Coördinator, één gezin – één plan en beleidsadviseur, Vlaamse Overheid Brussel

Laurent Dewilde (werkvelddeskundige)

Managing Director, IMPACT vzw Oostende

Pieter Vandenberghe (student)

Student sociaal-cultureel werk, Howest